

Plean Ceachta Sóisearach 6 – Cáiseanna na hEorpa

Cuspóir:

Chun cuidiú le daltaí tuiscint a fháil ar na cineálacha éagsúla cáiseanna atá ar fáil ar timpeall na hEorpa.

Fad ama: (thart ar) 30 nóiméad.

Naisc Churaclaim:

OSPS (Tíreolaíocht) → Timpeallachtaí daonna → Daoine agus áiteanna i gceantair eile

Foclóir an Lae

An Eoraip: Grúpa tíortha ar an ilchríoch Eorpach (achar ollmhór talún).

Traidisiúin: An bealach ina mbíodh rudaí á ndéanamh de ghnáth ag grúpa daoine ar feadh tréimhse fada.

Táirgthe: Rud éigin a dhéanamh.

Díospóireacht Ranga

Pléigh na nithe seo a leanas le do dhaltaí:

1. Cá bhfuil an Eoraip?
2. Cad is brí le 'Eorpach'?
3. An féidir libh tír Eorpach a ainmniú?
4. Ar thug tú cuairt riamh ar thír Eorpach?
5. An féidir leat aon bhianna ó thír Eorpach a ainmniú?
6. Ar bhlais tú aon bhianna ó thír Eorpach?
7. An féidir leat aon cháiseanna den Eoraip a bhlais tú a ainmniú?

Cáiseanna na hEorpa:

Ceaptar go dtéann déanamh cáiseanna chomh fada siar le níos mó ná 4,000 bliain ó shin. Faoin am a bhí Impireacht na Róimhe ann ba ghnó tábhachtach é déanamh cáiseanna san Eoraip cheana féin. De réir mar a bhog daoine timpeall ó thír go tír thóg siad leo a gcuid traidisiún féin.

Tá cáis an-choitianta sa Fhrainc, sa Spáinn agus san Iodáil. Anseo thíos tá trí cháis cáiliúla as na tíortha seo.

An Fhrainc – Brie

Is cáis bhog í Brie a thagann ón gceantar Brie i dTuaisceart na Fraince. Tá sí déanta as bainne de bhó. Is cáis bhog, uachtarúil agus bhuí ar an taobh istigh í Brie. Tá boladh láidir uaithi. Tá Brie á déanamh ag daoine le níos mó ná míle bliain.

An Spáinn – Manchego

Is cáis chrua í Manchego a thagann ón gceantar 'La Mancha' sa Spáinn. Tá sí á táirgeadh ansin ar feadh na mílte bliain. Tá dath órga ar Manchego agus tá sí déanta as bainne de chaora.

An Iodáil – Parmasán

Is é is dóichí gurb í an cháis is cáiliúla san Iodáil ná Parmasán. Tagann sí ón gceantar Parma san Iodáil. Is cáis chrua, thirim é a dhéantar a ghrátáil go minic agus a itear go hiondúil le miasa pasta. Tá sí déanta as bainne de bhó.

Gníomhaíocht:

Cáiseanna na hEorpa

Iarr ar do dhaltai, i ngrúpaí, léamh faoi 'Cáiseanna na hEorpa' ar an mbileog oibre grúpa 'Cáiseanna na hEorpa'. Iarr orthu plé a dhéanamh ar gach ceist ar an mbileog oibre ina ngrúpaí. Iarr ar na grúpaí tuairisciú a dhéanamh ar ais chuig an rang agus bíodh plé leis an rang iomlán.

An raibh a fhios agat?

Is foinsí tábhachtacha cailciam iad bainne, iógart agus cáis, mianra atá ag teastáil le haghaidh cnámh agus fiacla sláintiúla. (Féach Plean Ceachta 1, 'Bia Sláintiúil').

Gníomhaíocht Ranga:

Cruthaigh léarscáil ranga 'Cáiseanna na hEorpa' agus taispeáin an Fhrainc, an Spáinn agus an Iodáil go soiléir uirthi in éineacht leis an gcáis agus leis an mbrat a bhaineann leo. Is féidir leat sonraí eile a chur isteach freisin e.g. príomhchathair gach tír, bianna tipiciúla eile as na tíortha seo. D'fhéadfá iarracht a dhéanamh freisin chun a fháil amach faoi cháiseanna cáiliúla eile ó na tíortha seo nó ó thíortha Eorpacha eile agus iad a chur ar a léarscáil, chomh maith.

Gníomhaíochtaí Breise

1. Cruthaigh cairt sonraí sa rang maidir leis na cineálacha cáiseanna Eorpacha is coitianta atá ann.
2. Reáchtáil seisiún blaiste 'Cáiseanna na hEorpa'.
3. Faigh amach faoi stair cáiseanna sa Fhrainc, san Iodáil nó sa Spáinn.
4. Tabhair faoi thionscadal ranga faoi cháiseanna na hEorpa e.g. Féile Rolladh Cáise i Sasana; an focal do cháis i dteangacha éagsúla i.e. an Fhrainc – fromage, an Iodáil – formaggio, an Spáinn – queso; cáiseanna a fuair a n-ainmneacha ó áiteanna san Eoraip e.g. Gruyeres agus Emmental san Eilvéis.

Beir Leat Abhaile É

Conas atá do chuid daltaí ag glacadh páirte ann?

Féach ar an suíomh gréasáin le haghaidh bealaí a mholtar le do dhaltai a spreagadh chun an méid a d'fhoghlaim siad faoi Cháiseanna na hEorpa a thabhairt abhaile leo. Mar obair bhaile, d'fhéadfá iarraidh ar do dhaltai:

1. Scríobh faoin gcineál cáise is fearr leo.
2. Cairt sonraí teaghlaigh a chruthú chun a thaispeáint cad iad na cáiseanna den Eoraip a bhfuil an tóir is mó orthu sa bhaile.
3. Fógra simplí a dhearadh do cháis Brie, Manchego nó Parmasáin.